

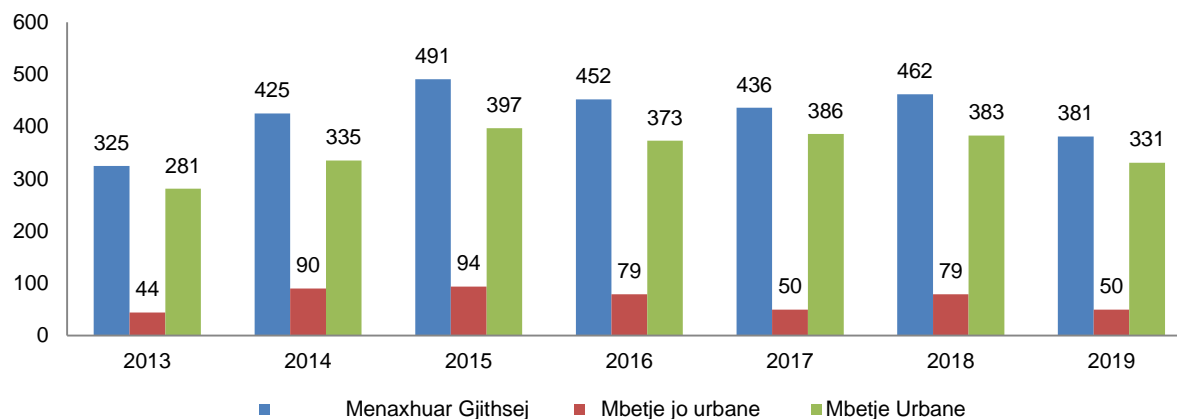
Mbetjet e Ngurta Urbane*

Tiranë, më 21 Shtator 2020: Në vitin 2019 rezulton të jenë menaxhuar rreth 1,08 milionë tonë mbetje urbane duke shënuar një rënie me rreth 18 %, krahasuar me vitin 2018. Sasia vjetore e mbetjeve urbane të menaxhuara për banorë, në shkallë vendi, në vitin 2019 është 381 kg/banor, nga 462 kg/banor që ishte në vitin paraardhës.

Tab.1 Mbetje urbane të menaxhuara gjithsej dhe për banor rezident

Viti	Tonë	Menaxhuar Gjithsej Kg/Ban	Mbetje jo urbane Kg/Ban	Mbetje Urbane Kg/Ban
2013	940,16	325	44	281
2014	1,228,884	425	90	335
2015	1,413,233	491	94	397
2016	1,300,373	452	79	373
2017	1,253,913	436	50	386
2018	1,325,071	462	79	383
2019	1,086,692	381	50	331

Fig1. Mbetje urbane të menaxhuara për banor sipas burimeve gjeneruese (kg/banor)

*Ndryshim metodologjik, për më shume informacion referohuni fq: 6 paragrafi I

Për publikim 21/09/2020

Në vitin 2019 sasia e mbetjeve jo urbane të menaxhuara bashkë me ato urbane është 13,0% ndaj sasisë gjithsej, nga 17,2 % që ka qenë në 2018, duke shënuar një ulje me 4,2 %.

Tab. 2 Mbetje të menaxhuara sipas origjinës gjeneruese

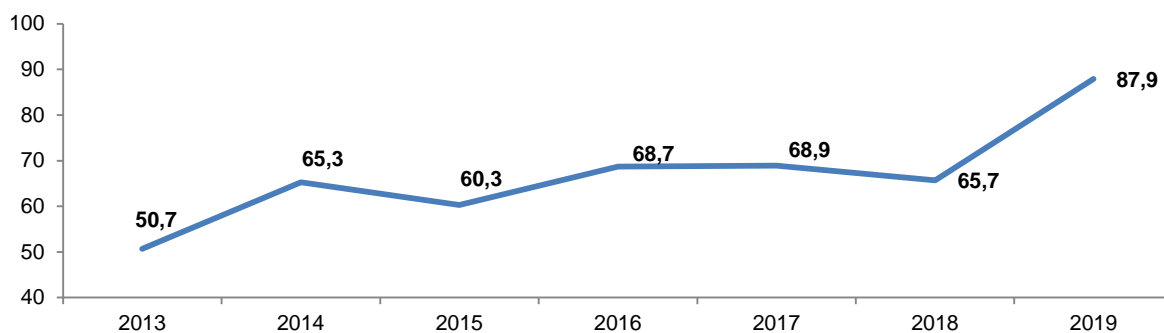
Viti	Mbetje tipike familjare dhe të ngjashme		Mbetje industriale menaxhuar bashkë me ato urbane	
	Tonë	%	Tonë	%
2013	827.828	88,0	112.332	12,0
2014	970.818	79,0	258.066	21,0
2015	1.142.964	81,0	270.269	19,0
2016	1.072.236	83,0	228.137	17,0
2017	1.109.399	88,5	144.514	11,5
2018	1.097.705	82,8	227.366	17,2
2019	945.024	87,0	141.668	13,0

Niveli i mbulimit të popullatës me shërbime komunitare për menaxhimin e mbetjeve urbane në vitin 2019 është 87,9 %, duke shënuar rritje me 22,2 %, krahasuar me vitin paraardhës.

Tab. 3 Shkalla e mbulimit të popullatës me shërbime për menaxhimin e mbetjeve

Vitet	Popullsia (rezidente)	Banorë rezident të shërbyer për mbetjet	Shkalla e mbulimit me shërbime
	Banorë	Banorë	%
2013	2.895.092	1.468.965	50,7
2014	2.889.104	1.885.593	65,3
2015	2.880.703	1.735.945	60,3
2016	2.876.101	1.975.531	68,7
2017	2.873.457	1.980.524	68,9
2018	2.866.375	1.882.919	65,7
2019	2.854.191	2.508.834	87,9

Fig. 2 Shkalla e mbulimit të popullatës me shërbime për menaxhimin e mbetjeve (%)

Në përbërjen e mbetjeve urbane komponent kryesor janë mbetjet organike. Në vitin 2019 mbetjet organike përbëjnë rreth 58,4 % të sasisë gjithsej të mbetjeve, kundrejt 61,2 % që ky tregues ishte në vitin 2018.

Tab. 4 Përbërja e mbetjeve urbane të menaxhuara (%)

Vitet	Mbetje. Organike	Dru	Letër, karton	Qelq	Plastikë	Tekstile	Metale	Mbetje të rrezikshme jo spitalore	Elektrike, PC etj	Inerte	Të tjera	Mbetje spitalore
2013	41,0	4,0	12,0	7,0	14,0	3,0	3,0	1,1	9,0	3,0	2,1	0,8
2014	50,2	6,1	8,7	4,0	9,1	2,6	5,8	0,9	8,1	3,7	0,5	0,3
2015	51,4	4,6	9,9	4,5	9,6	2,9	4,8	0,5	1,1	8,2	2,5	0,01
2016	49,5	5,8	7,9	4,2	10,0	2,8	3,4	0,2	0,8	11,9	3,3	0,03
2017	45,9	3,9	9,5	4,8	16,8	3,2	2,7	0,2	1,2	7,4	3,4	0,01
2018	61,2	5,1	7,7	3,8	9,7	2,2	1,5	0,2	1,0	5,5	0,1	2,0
2019	58,4	2,4	7,6	3,2	9,0	5,6	1,8	0,1	1,4	7,7	1,7	1,1

Në vitin 2019 u depozituan rreth 78 % e sasisë totale të mbetjeve në landfille dhe fusha mbetjesh, ndërkohë që në vitin 2018 u depozituan 76,4%, duke shënuar një rritje rreth 1,6% të sasisë gjithsej të depozitimeve në landfille dhe fusha mbetjesh të miratuara si depozita të përkohëshme nga bashkitë përkatëse.

Në vitin 2019 u ricikluan 18,7 % e sasisë gjithsej të mbetjeve, ndërkohë që në vitin e kaluar ky tregues ishte 18,5 %. Në vitin 2019 janë trajtuar me djegie në incenerator për eliminim dhe qëllime energjetike rreth 0,9% e sasisë totale të mbetjeve, duke shënuar kështu rënie të këtij treguesi me 1,9 %, krahasuar me të njëjtin tregues në vitin 2018.

Tab. 5 Trajtimi i mbetjeve urbane

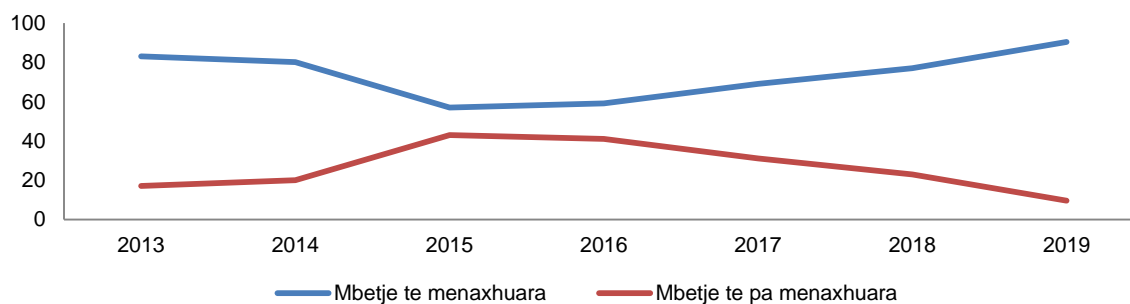
Vitet	Djegje për energji		Djegje për eliminim		Riciklime		Depozitime në landfille		Hedhje jashtë landfillit	
	Tonë	%	Tonë	%	Tonë	%	Tonë	%	Tonë	%
2013	940	0,1	82.734	8,8	225.638	24,0	475.721	50,6	155.127	16,6
2014	6.144	0,5	38.095	3,1	265.439	21,6	779.112	63,4	140.093	11,4
2015	21.706	1,5	35.875	2,5	357.548	25,3	970.157	68,6	970.157	2,0
2016	9.001	0,7	40.783	3,2	224.155	17,2	1.010.335	77,7	16.103	1,2
2017	22.864	1,8	19.816	1,6	218.181	17,4	971.572	77,5	21.480	1,7
2018	36.558	2,8	25.978	2,0	245.040	18,5	1.012.517	76,4	4.979	0,4
2019	9.732	0,9	1.744	0,2	203.440	18,7	847.208	77,9	24.538	2,3

Në vitin 2019, janë gjeneruar gjithësej rreth 1.2 milionë tonë mbetje urbane, ndërkohë në vitin 2018 kjo shifër ishte rreth 1.5 milionë tonë. Mbetjet të pa menaxhuara në raport me sasinë totale të mbetjeve të gjeneruara në vitin 2019 janë 13,4% më pak se në vitin 2018.

Tab. 6 Mbetje urbane të gjeneruara gjithsej dhe shkalla e menaxhimit të tyre

Vitet	Mbetje të menaxhuara		Mbetje të pa menaxhuara		Mbetje totale të gjeneruara
	Tonë	%	Tonë	%	Ton
2013	940.600	83,0	197.434	17,0	1.137.594
2014	1.228.884	80,0	307.221	20,0	1.536.105
2015	1.413.233	57,0	1.079.181	43,0	2.492.414
2016	1.300.373	59,0	911.563	41,0	2.211.936
2017	1.253.913	69,0	563.352	31,0	1.817.266
2018	1.325.071	77,0	198.185	23,0	1.523.256
2019	1.086.692	90,4	114.898	9,6	1.201.598

Fig. 7 Menaxhimi i mbetjeve referuar sasisë totale të mbetjeve të gjeneruara (%)

Metodologjia

Deri në vitin 2018 statistikat mbi “Mbetjet e Ngurta Urbane në Shqipëri” mbështeteshin në të dhëna të mbledhura në terren nëpërmjet anketës vjetore mbi mbetjet urbane pranë subjekteve që ushtronin veprimtarinë e mbledhjes dhe menaxhimit të tyre. Në vitin 2020, INSTAT për mbledhjen e të dhënave mbi mbetjet e ngurta urbane referuar vitit 2019, ka aplikuar për herë të parë metodën inovative nëpërmjet pyetësorëve elektronikë “online” pranë gjithë bashkive të vendit.

Mbetjet e ngurta urbane depozitohen në kazanët e grumbullimit të mbetjeve dhe në vendin tonë, ato mbledhen përgjithësisht të pandara sipas llojit dhe në shumë raste në po të njëjtin vend hidhen edhe mbetje industriale që rezultojnë nga prodhime dhe shërbime të subjekteve të vogla biznesi në territorin urban.

Në këtë publikim jepen statistika vjetore për mbetjet e ngurta urbane në Shqipëri për:

- Mbetje të menaxhuara me fonde publike në total dhe referuar banorëve rezidentë sipas viteve.
- Sasia e mbetjeve të menaxhuara ndarë sipas burimeve kryesore gjeneruese.
- Shkalla e mbulimit të popullatës rezidente me shërbime komunitare për menaxhimin e mbetjeve urbane.
- Përbërja relative e mbetjeve të menaxhuara sipas materialeve dominuese përkundrejt totalit.
- Trajtimi i mbetjeve në sasi dhe përqindje sipas mënyrave kryesore të trajtimit.
- Mbetjet totale të gjeneruara në shkallë vendi dhe mbetjet e pa menaxhuara me fonde publike.

Mbetje të ngurta urbane, sipas përcaktimeve në legjislacionin Evropian, konsiderohen çdo substancë e ngurtë ose objekt që zotëruesi i tyre është i interesuar t'i braktisë dhe dëshiron ose është i detyruar t'i hedhë ato. Zotëruesi, këto materiale fizike, i largon nga vetja e tij duke humbur kështu çdo interes konkret për për këto substanca apo objekte, pavarësisht vlerave që mund të bartin ato në momentin e braktisjes.

Informacioni mbi mbetjet e ngurta urbane në Shqipëri është vjetor dhe i përgjithësuar në shkallë vendi. Të dhënat e paraqitura në këtë publikim janë mbledhur në terren nëpërmjet intervistimit online me pyetësor elektronik të personelit që merret me menaxhimin e mbetjeve në bashkitë përkatëse.

Mbetjet e ngurta urbane, objekt i këtij publikimi, janë mbetjet e ngurta familjare dhe mbetjet e tjera të ngjashme me to, të cilat vijnë nga shërbimet komunitare ndaj popullatës në zonat e banuara, qoftë dhe përkohësisht. Statistikat e mbetjeve urbane u referohen të dhënave vjetore të përgjithësuara në nivel vendi

për prodhimin e treguesve statistikorë standard, sipas përcaktimeve në legjislacionin shqiptar dhe atë evropian, duke implementuar të njëjtat klasifikime dhe përkufizime sipas rregulloreve përkatëse.

Statistikat mbi mbetjet urbane janë subjekt revizionimi dhe përmirësimi, me të dhëna dhe fakte të reja nëse ato regjistrohen pas këtij publikimi. Për më shumë referohuni në linkun: <http://instat.gov.al/al/dokumentimi/cil%C3%ABsia-statistikore/>

Prodhimi dhe publikimi i statistikave mbi mbetjet e ngurta urbane bazohet në:

Legjislacioni Shqiptar:

- Ligj Nr. 17/2018 “Për Statistikat Zyrtare”.

Programin të Statistikave Zyrtare të Shqipërisë:

- Programin e Statistikave Zyrtare të Shqipërisë në periudhën 2017 - 2021.

Legjislacionin e BE-së

- Rregullorja Nr 2150/2002 mbi “Statistikat e mbetjeve”.
- Direktiva e Këshillit të Evropës Nr. b2008/98/EC për “Mbetjet dhe raportimin e detyrueshëm të statistikave për mbetjet”.
- Rregullorja e Komisionit Evropian Nr. 782/2005, që përcakton formatin e detyrueshëm për transmetimin e rezultateve në statistikat e mbetjeve.
- Rregullorja e Komisionit Evropian Nr. 783/2005, Shtojca II për rregulloren e mbetjeve.
- Direktiva e Këshillit të Evropës Nr. 2150/2002 për “Kriteret e duhura të vlerësimit të cilësisë dhe përmbajtjen e raporteve të cilësisë për statistikat e mbetjeve”.
- Rregullorja e Komisionit Evropian 849/2010 për “Menaxhimin e mbetjeve urbane”.
- Manuali i Statistikave për Mbetjet 2013 i amenduar, Publikim i Eurostat, viti 2013.

Definicione

Mbetje të menaxhuara me fonde publike në total dhe referuar banorëve rezidentë janë: Mbetjet të cilat menaxhohen nën kujdesin e organeve të pushtetit vendor, financuar si shërbime nga buxheti i tyre për banorët vendas dhe të tjerë rezidentë në territorin e tyre administrativ.

Sasia e mbetjeve të menaxhuara ndarë sipas burimeve kryesore gjeneruese është: Sasia totale e mbetjeve të menaxhuara ndarë në mbetje të ngurta urbane, të cilat janë mbetje familjare dhe ato të shërbimeve komunitare, dhe mbetjet industriale të cilat depozitohen dhe për pasojë menaxhohen bashkë me mbetjet urbane.

Shkalla e mbulimit të popullatës rezidente me shërbime komunitare për menaxhimin e mbetjeve urbane është: Sasia në % e popullatës, me banim të përhershëm dhe të përkohshëm në një territor të caktuar, për mbetjet e të cilëve ofrohet shërbimi i duhur në të gjitha fazat e menaxhimit të tyre, financuar nga fondet publike.

Përbërja relative e mbetjeve të menaxhuara sipas materialeve dominuese përkundrejt totalit është: Përqindja në peshë që zë lloji i mbetjes së emërtuar përkundrejt sasisë totale të mbetjeve.

Trajtimi i mbetjeve në sasi dhe përqindje sipas mënyrave kryesore të trajtimit shpreh destinacionin final të mbetjeve, grupuar sipas mënyrave standarde të trajtimit.

Mbetjet totale të gjeneruara në shkallë vendi dhe mbetjet të pa menaxhuara me fonde publike janë: Mbetjet urbane të menaxhuara me fonde publike dhe mbetjet që menaxhohen nga vetë burimet gjeneruese privatisht. Mbetjet që menaxhohen privatisht nga burimet gjeneruese rezultojnë si deduksion matematik mes mbetjeve të menaxhuara për banor dhe shkallës së mbulimit të banorëve rezidentë me shërbime komunitare për mbetjet.

Struktura e subjekteve që menaxhojnë mbetje nënkupton përqindjen që zënë subjektet e klasifikuara sipas statusit të tyre juridik në totalin e subjekteve që kanë menaxhuar mbetje në vitet përkatëse.

Mbetjet totale të gjeneruara përbejnë sasinë teorike të mbetjeve urbane prodhuar nga aktiviteti njerëzor në vitin përkatës. Ky tregues i referohet mbetjeve të menaxhuara në zonat ku ky aktivitet kryhet si shërbim komunitar ndaj publikut dhe sasisë tjetër të mbetjeve të cilat menaxhohen nga vetë banorët pasi nuk mbulohen nga shërbimet publike për mbetjet. Sasia e mbetjeve totale të gjeneruara në këtë rast vjen si kalkulim teorik i mbetjeve totale të gjeneruara nga banorët, bazuar në treguesin e mbetjeve të menaxhuara për banor rezident në vit dhe në shkallën e mbulimit të banorëve me shërbime për mbetjet në vitin përkatës.